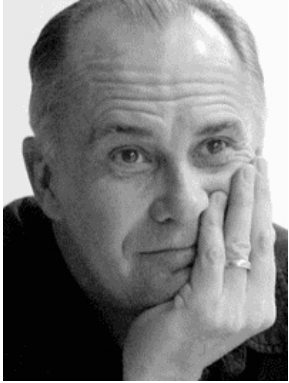

Par re?i o slem poeziji - Marc Smith

Iz usta rodona?elnika slema Marc „So What“ Smith-a
Objavljeno u „The Spoken Word Revolution“ (2003. godina)

Preveo na srpski: ?or?e ?or?evi?

Su?tina slema je u otvaranju mogu?nosti koje poezija nudi umesto ograni?avanja istih. Re? je o poku?aju da se ume?e performansa spoji sa umetno??u poezije, a najva?nije da se stvori neka vrsta zajednice ili sabornosti izme?u pesnika / pesnikinja i raznorodne publike.

Marc Kelly Smith, otac slem poezije.

Takmi?arski momenat je, ili bi trebalo da bude, od drugorazrednog zna?aja u odnosu na kreiranje nastupa koji imaju umetni?ku vrednost i u kojima se mo?e u?ivati. Svaki slem predstavlja osoben na?in i to je jedna od najbitnijih karakteristika slem pokreta - da afirmi?e razli?itosti stilova. Slam prihvata i obuhvata sve stilove.

Tokom godina mnogi slemeri pa i ja pru?ali smo otpor komercijalizaciji ideje slema. Na? stav je da slem pokret pripada hiljadama ljudi ?irom sveta pa bi bilo nepravедno da bilo koja pojedina?na verzija slema ili odre?eni slemer utisnu svoje ime ili ?injenicu popularnosti na ?elo pokreta. Ipak vrata komercijalizaciji sada su ?irom otvorena i ostaje samo da ?ekamo i vidimo kako ?e to uticati na ideju slema.

Slem se razlikuje od mnogih poetskih pokreta jer predstavlja i uklju?uje: **performans, zajednicu i publiku**. Mnogi mladi pesnici i performer i uzimaju danas zdravo za gotovo to ?to mogu da iza?u na scenu nekog kluba i izvedu svoje pesme pred sto, dvesta, a nekad i hiljadu ljudi. Ranije je bilo druga?ije. ?ak su i najpopularniji i najpo?tovaniji pesnici / pesnikinje („?uveni anonimusi“- kako smo ih zvali) krajem sedamdesetih i ranih osamdesetih ?itali ?a?ici ljudi koji bi stajali me?u policama knji?are ili pod zaslepljuju?im belim ili fluorescentnim sijalicama u nekoj biblioteci. ?ta je dovelo do promene? Odgovor je PERFORMANS - zapravo obaveza pesnika / pesnikinja da savladaju izvo?a?ku umetnost i ulo?e specijalan napor u to kao ?to ga ula?u u pisanje. I ?ta je proisteklo iz toga? Svetska zajednica pesnika / pesnikinja koji ?ele da ulo?e svu svoju strastvenost ne bi li se vratila uzbudljivost i zabava u izvo?enje poezije na sceni.

The Uptown Poetry Slam u Green Mill-u proiza?ao je iz Monday Night Poetry Readings („?itanje poezije ponedeljkom“) i open mic ve?eri u Get Me High Lounge-u u ?ikagu od strane Ron Gillette, Joe Roarty i mene novembra 1984. U to vreme, pesnici su bili predmet poruge kada bi „izvodili“ svoju poeziju na sceni. Kriti?ari su tvrdili da to pojeftinjuje pesni?ku umetnost. Mi, kao nevaspitani pesnici sa Get Me High Lounge-a nismo tome pridavali nikakav zna?aj. Ubrzo, privukli smo ve?u publiku nego ?to su na?i kriti?ari verovali da je mogu?e. 1985. osnovao sam Chicago Poetry Ensemble, koji su ?inili Mike Barret, Rob Van Tyle, Jean Howard, Anna Brown, Karen Nystrom, Dave Cooper, John Sheehan i ja. Po?eli smo sa grupnim nastupima (to su bili prvi grupni slemovi koji bi se redovno doga?ali) u Get Me High klubu i drugim klubovima u ?ikagu. Ubrzo smo prerasli te male klubove i bio nam je potreban ve?i prostor. Kada je Dave Jemilo postao vlasnik The Green Mill-a prole?a 1986. ubedio sam ga da mi dozvoli da dr?im poetski slem kabare nedeljom. The Chicago Poetry Ensemble je imao nekoliko nastupa i u Dejvovom drugom klubu, The Deja Vu-u, pa je ve? bio upoznat sa na?im radom. 20. Jula 1986. odr?an je prvi slem nastup. Nije bio takmi?arskog karaktera. Bio je to jedan nastup pun razli?itih stilova koji sam ja osmislio a Chicago Poetry Ensemble izveo. Na?i pesni?ki gosti te ve?eri bili su Bob Rudnick i Mary Jo Marchnight. Po?elo je sa open mic-om, upadima iz publike, uz malo muzike da sve to lepo za?ini. To je bila neka

vrsta organizovanog haosa - jedna vo?nja od tri sata naizgled anarhije, koja je zapravo bila isplanirana.

Prvobitni cilj mi je bio da privu?em publiku za poeziju kao **umetnost usmenog izra?avanja**. Ranih osamdesetih, ?ak i najobjavljaniji ?ika?ki pesnici (a verovatno i ?irom SAD-a) imali su malo ili nimalo publike kada bi javno ?itali poeziju. Ono malo ljudi ?to je dolazilo na ta ?itanja bi obi?no bili visoko stru?na publika. ?ira publika je gledala na ?itanja poezije sa prezirom. Znao sam da je prezir publike prema tim ?itanjima posledica na?ina na koji su bila izvo?ena: jednim be?ivotnim monotonim glasom bez ikakve brige za strukturu, ritam i tempo samog izvo?enja - oni bi i?li logikom da su re?i jedino bitne, pa bi pesnici jednostavno deklamovali mumlaju?i svojim prijateljima sve vreme se pitaju?i za?to niko drugi ne dolazi da ih ?uje. Slem je to promenio iz korena. Po?ev?i sa nekolicinom stranaca u Get Me High klubu slem publika je porasla na desetine hiljada zaljubljenika ?irom sveta. Analiziraju?i dosadna ?itanja poezije ranih osamdesetih zaklju?io sam kako da se napravi bolji mamac za publiku:

1. Pesnici / pesnikinje su ?itali previ?e pesama na open mic ve?erima, a publika mo?e da podnese tri do pet minuta lo?eg pesnika na sceni ali nikako petnaest i mada bi s vremena na vreme neki fantasti?ni pesnik / pesnikinja mogao dr?ati pa?nju iako prelazi taj vremenski limit, u najve?em broju slu?ajeva to bi bili uglavnom lo?i pesnici koji ne bi silazili sa scene. Stoga moje prvo pravilo je bilo da ne dozvolim da pesnik ili pesnikinja probiju vremensko ograni?enje na sceni. Podr?avao sam publiku da ih izvi?di i otera sa scene. Sada?nje pravilo ?to se ti?e vremena na sceni u Green Mill-u je nikad, ali nikad du?e od pet minuta.

2. Ve?ina pesni?kih ?itanja su bila jednodimenzionalna bez ikakvih iznena?enja. Publici sam dao priliku da se zabavi tako ?to sam kreirao ve?eri sa tri razli?ita kruga. Ako open mic ne bi uspeo da zainteresuje publiku ljudi bi ipak ostajali da vide da li ?e gostuju?i pesnici u drugom krugu to uspeti. Ako bi i oni proma?ili uvek je tu bio i tre?i krug koji je bio takmi?arskog karaktera. Pretvaranje poetskih ?itanja u ?ou nastup je na neki na?in bila revolucionarna ideja i upalilo je. **Nastup (show) je razlog popularizacije slema, a ne takmi?enje.**

3. Ideja da ubacim takmi?enje do?la je kasnije, bio je to jednostavan na?in da popunim poslednjih pola sata vremena. Nastupi na?e pesni?ke dru?ine bili su relativno kratki i nije bilo mogu?e da svake nedelje dolazimo sa novim pesmama i ske?evima. Tako sam jedne ve?eri poku?ao sa takmi?enjem i bilo je pun pogodak, svi, ?ak i oni notorni pijanci, su pomno pratili. Mogao si da ?uje? kad neko trepne kolika je bila pa?nja. Sve smo ponovili naredne nedelje i od tada pa sve do sada. Takmi?enje prirodno nosi u sebi momenat dramskog uzbu?enja i odli?an je na?in da se zavr?i ve?e. Do dana dana?njeg najve?i broj nas u ?ikagu ne gleda na ova takmi?enja sa preteranom ozbiljno?u u ve? kao na ne?to ?to doprinosi ve?oj zabavi i uzbudljivijoj ve?eri, dok oni koji ih preozbiljno shvate naj?e?e bivaju predmet ?ale.

Kad razmi?ljam o nastupima u Green Mill-u ?ini mi se da predstavljaju poseban umetni?ki oblik. Od trenutka kada u?e? na vrata do trenutka kada iza?e? napolje sve vreme je nastup i ti i sve ostalo ?to se doga?a, deo akcije. **Glavni junak je zapravo publika.**

Antagonisti su pesnici. Slam je neka vrsta organizovanog haosa.

Struktura Nacionalnog Slema je druga pri?a. Inspiracija za to je bio prvi odlazak Slam tima iz ?ikaga u San Francisco 1989. ?to je bila moja zamisao uz pomo? ?ika?kih pesnika. Samo takmi?enje, kako ga danas poznajemo, menjalo se i ?irilo tokom godina, ali je u su?tini ostalo isto, ?etiri dana takmi?enja koji se sastoje od preliminarog dela, polufinala i finalne ve?eri sa petoro sudija izabranih iz publike, mada se i dalje unapre?uje. Nacionalni slem ?ampionat 1990. u ?ikagu je ugostio osam pesni?kih timova u ?etiri doga?aja. Finalno ve?e je bilo rasprodato u Metro Rock klubu za 750 ljudi ?to je bio najve?i pesni?ki doga?aj ikad u ?ikagu. To je postavilo slem u centar pa?nje. Danas nacionalni ?ampionat predstavlja doma?ina za vi?e od 55 timova i obuhvata doga?aje, specijalne nastupe koji nisu u konkurenciji, susrete, hap?enja i ljubavne afere... i dalje raste i menja se iz godine u godinu.

Kao ?to to svaki dobar otac ?ini i ja se brinem za slem. Njegov uspe?an rast pretstavlja pretnju ekscentri?noj prirodi umetnosti. Sve vi?e mladih pesnika kopiraju nekog koga ?uju na CD-u ili vide na TV-u. Oni ne izvla?e materijal iz sopstvenog iskustva. Ne veruju svojem unutra?njem glasu. Sa ?alom konstatujem da se ta zapanju?a razli?itost u stilovima, li?nostima i temama koja je postajala u pionirskim godinama slema u nekoj meri svela na jednoli?nu grupu „deset najboljih“. Tako?e ?alim ?to se danas veliki broj slemera brine o svojoj pesni?koj karijeri umesto o tome kako da osmisle nastup koji bi ponudio publici i lokalnoj zajednici, i maloj i velikoj, toliko potrebni poetski ventil.

Kad pogledam na tih ?esnaest godina slema i dalje ho?u da verujem da on pru?a mogu?nost autsajderima i po?eticima da krenu i da je otvoren za sve tipove ljudi. Da predstavlja neku vrstu foruma (mesta okupljanja) za performere gde mogu da se razvijaju i iska?u svoju kreativnost. **On je pokazivao i dalje pokazuje da je spoj performansa i poezije odli?na stvar koja vra?a strast u umetnost poezije koja je postala previ?e elitisti?ka intelektualna ve?ba i ni?ta vi?e.** On privla?i publiku za koju niko nikada ne bi mogao da poveruje da bi bila zainteresovana za poeziju. On spaja razli?ite zajednice i grupe ljudi ?iji je zajedni?ki imenitelj strast za kreativno?u, re?ima i performansom i pretvorio se u pokret koji ?irom sveta nudi mogu?nost i promovije slobodu izra?avanja i slavljenje saradnje i zajedni?tva me?u ljudima. On predstavlja porodicu velikog broja potpuno razli?itih ?lanova koji su nau?ili da prihvate svoje razli?itosti, da polemi?u, ali da ipak ostanu ?lanovi jedne porodice.

Slem je omogu?io obi?nim ljudima da se strastveno uklju?e i pove?u sa umetno??u i performansom, sa re?ima i idejama, sa ljudima koji izgovaraju re?i i onima koji dolaze da bi ih ?uli. On ljudima nudi i pru?a cilj i pravac i izaziva ih da se preispituju, da rizikuju, da upoznaju druge ljude i ideje pored kojih bi obi?no samo pro?li.